

Informe del procés realitzat durant els anys 2004-2008 per a la creació de 30.000 places públiques de llars d'infants de qualitat a Catalunya (Llei 5/2004)





Índex

Presentació

Compromís del Govern

Coresponsabilitat

Resultats al final del procés

- Dades globals
- Municipis: places tramitades
- Distribució per comarques de les places tramitades
- Distribució per comarques de les places creades o amb projecte i finançament aprovat
- Evolució de l'oferta pública
- Evolució de l'oferta total de places
- Temes que cal continuar impulsant



Presentació

La Llei 5/2004, de 9 de juliol, de creació de llars d'infants de qualitat, aprovada pel Parlament de Catalunya va significar la culminació d'un llarg procés de debat i treball que es va produir, en gran mesura, per la demanda de la societat civil en observar la manca de places suficients en aquesta etapa educativa. La societat civil es va mobilitzar per promoure una iniciativa legislativa popular per crear aquestes places i donar resposta a les necessitats que demanava la societat. En l'Acord del Tinell (2003), el Govern va recollir els principis d'aquesta iniciativa i la va reconèixer, de forma explícita, com a una "de les principals demandes socials en matèria d'educació i de conciliació de la vida familiar i laboral". La Llei 5/2004 establia els criteris i principis bàsics d'actuació i instava la creació de 30.000 places públiques de qualitat de 0 a 3 anys. El Departament, amb la participació dels ajuntaments i dels diferents sectors educatius, va elaborar el mapa de llars d'infants de Catalunya 2004-2008, com a principal instrument de planificació.

En l'elaboració del mapa de llars d'infants es va considerar que la demanda potencial de llocs escolars es podria situar en un escenari de futur al voltant del 60% de la població menor de 3 anys i per tant l'oferta total òptima d'escolarització hauria de tendir a situar-se al voltant d'aquest percentatge. Amb la concreció de les 30.000 places distribuïdes per les diferents poblacions i comarques, es pretenia duplicar l'oferta pública i augmentar un 50% el total de l'oferta.

Aquesta és, sens dubte, una de les polítiques públiques aplicades, en matèria d'educació, més important dels darrers anys i és una mostra de com l'acció política i la col·laboració entre les administracions tenen una gran capacitat i potencial per incidir en la millora de la vida de la ciutadania. Els resultats han estat assolits. Però, segurament, és més important l'impacte que genera l'aplicació d'aquesta Llei en el benestar de les persones. A Catalunya, la xarxa pública de centres d'educació de 0 a 3 anys ha duplicat amb escreix l'oferta. A més a més, s'ha confegit un nou impuls a l'educació infantil, en configurar el servei d'escoles bressol com un servei educatiu de qualitat, un servei complementari al paper educatiu de la família i un servei que pot



facilitar, tot incidint —en la mesura del possible— a afavorir la conciliació de la vida familiar i laboral.

Més enllà de com es concretin les xifres podem considerar que l'objectiu de creació de noves places públiques de qualitat s'ha complert amb l'impuls del Departament d'Educació i dels ajuntaments. Hem passat de cobrir el 15% de l'oferta pública el 2004 al 30% el 2008. Aquest percentatge s'assoleix amb el compromís de creació, de 41.528 places tramitades fins al 31 de desembre de 2008, més enllà de les 30.000 places que indicava la Llei. El total de l'oferta pública i privada passa del 34% al 47% de la població infantil de 0-3 anys de Catalunya.

En aquesta etapa 2004-2008 s'ha fet un gran salt endavant amb la creació d'un gran nombre de places de qualitat de 0 a 3 anys. Està previst seguir aquesta tendència col·laborant amb els municipis i mantenint també les línies d'ajut a famílies més necessitades per accedir a aquestes places.

Compromís del govern

La Llei 5/2004, de 9 de juliol, de creació de llars d'infants de qualitat, va establir que el Govern impulsés, en coordinació i col·laboració amb els ajuntaments, el desenvolupament d'una xarxa de llars d'infants de titularitat pública que garantís, en concret, la creació de 30.000 noves places al final del període 2004-2008.

Com a resposta a la Llei, en el Marc de la Comissió Mixta, el Departament d'Educació i les entitats municipalistes han estat treballant conjuntament durant aquest període per assolir els objectius previstos. Fruit d'aquesta tasca conjunta, s'han dut a terme un conjunt d'iniciatives i s'ha fet un seguiment proper del desenvolupament del procés.

Les principals iniciatives que s'han desenvolupat han estat:



- l'elaboració del mapa escolar per a la creació de 30.000 noves places escolars de 0-3 anys en el període 2004-2008, el febrer de 2005;
- l'Acord marc de col·laboració entre el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya i les entitats municipalistes, signat el 14 de febrer de 2005, per al finançament de la creació de places públiques de llars d'infants i per al seu sosteniment, amb l'objectiu d'impulsar la creació de 30.000 noves places públiques;
- l'Ordre EDC/236/2005, de 26 de maig, i l'Ordre EDC/233/2006, de 28 d'abril, per les quals s'obre convocatòria pública per a la concessió de subvencions per a la creació i la consolidació de places per a infants de 0 a 3 anys en llars d'infants de titularitat municipal;
- el Decret 282/2006, de 4 de juliol, pel qual es regulen el primer cicle de l'educació infantil i els requisits dels centres;
- l'Ordre EDU/335/2006, de 6 de juliol, i l'Ordre EDU/223/2007, de 23 de juny, i l'Ordre EDU/257/2008, de 27 de maig, per les quals s'aproven les bases reguladores per a l'atorgament d'ajuts als ajuntaments titulars de les llars d'infants, per a l'escolarització de nens i nenes de 0 a 3 anys que es trobin en situacions socioeconòmiques desfavorides.

En l'Acord marc, el Departament d'Educació es compromet a obrir una convocatòria pública per a la concessió de subvencions per a la creació de places d'educació infantil a les llars d'infants de titularitat municipal.

Mitjançant un conveni específic, la corporació local i el Departament d'Educació concreten el nombre de places de titularitat pública a crear, així com els compromisos de les dues parts i les mesures de col·laboració en el finançament de les despeses corrents de les places públiques de les llars d'infants.

L'objectiu del Decret 282/2006 és protegir els drets de l'infant a través de la regulació del primer cicle d'educació infantil, tot establint les competències educatives a assolir, les finalitats i els principis d'aquest cicle, entre els quals s'incorpora la llengua de l'ensenyament, d'acord amb l'article 21 de la Llei 1/1998, de 7 de gener, de



política lingüística. El Decret determina els continguts educatius del primer cicle de l'educació infantil i regula els requisits que han de complir els centres que l'imparteixen i també les condicions dels professionals i des espais necessaris per impartir aquest cicle.

L'objecte de la convocatòria d'ajuts és la regulació per a la concessió d'aquests ajuts als ajuntaments titulars de llars d'infants que tinguin escolaritzats infants de 0 a 3 anys i que es trobin en les condicions socioeconòmiques desfavorides que es determinin. Aquests ajuts pretenen minorar el cost de manteniment de la plaça a les famílies. Els recursos econòmics que s'hi destinen anualment, es distribueixen entre tots els ajuntaments que han fet la sol·licitud i proporcionalment al nombre d'alumnes que compleixin els requisits establerts.

El Departament d'Educació al llarg d'aquest període 2004-2008, ha fet dues convocatòries públiques per a la concessió de subvencions per a la creació i la consolidació de places per a infants de 0 a 3 anys en llars d'infants de titularitat municipal: una el 2005 i una segona el 2006. El termini per al lliurament de les sol·licituds de la darrera convocatòria ha finalitzat el 31 de desembre de 2008.

Així, aquest l'informe s'ha fet tenint em compte els resultats les sol·licituds lliurades a les dues convocatòries.

Coresponsabilitat

Els ajuntaments són les institucions més properes a la ciutadania i, en conseqüència, són les que poden copsar millor el grau i la diversitat de demanda d'educació infantil, articular l'oferta, així com optimitzar-ne els recursos.

La tercera part de l'oferta de places per a infants de 0 a 3 anys l'any 2004 era de titularitat municipal. Va ser l'Administració local qui fins llavors havia donat una resposta concreta de qualitat a la pressió social existent.



El Govern de Catalunya, amb el pla de foment de les 30.000 places, fa un reconeixement als municipis i atorga uns ajuts (mitjançant convenis específics) als ajuntaments per tal que continuïn ampliant l'oferta pública de qualitat per a aquesta etapa educativa. La col·laboració dels ajuntaments esdevé necessària i convenient en la prestació d'aquest servei; el seu alt grau d'implicació i l'esforç econòmic que aquesta col·laboració comporta són l'expressió de la prioritat que, junt amb el Departament d'Educació, satisfan una necessitat educativa i social demanada per la ciutadania.

El Govern de la Generalitat de Catalunya i els ajuntaments estan fent un esforç pressupostari sense precedents en matèria de llars d'infants. El Govern aporta recursos per a la creació de noves places de titularitat pública i per contribuir a les despeses de funcionament de les llars d'infants. Els ajuntaments cooperen i es fan càrrec de la part d'inversió no coberta pel Govern i assumeixen la part restant del cost de despeses de funcionament conjuntament amb les famílies.

Per altra banda, el Departament d'Educació, en cooperació amb els ajuntaments, fa una aportació significativa en concepte d'ajuts adreçats a les famílies amb més dificultats. Aquests ajuts els regula el Departament d'Educació i els gestionen els ajuntaments.



RESULTATS AL FINAL DE PROCÉS

31 de desembre de 2008

Dades globals

2004 Previsió	2008 Resultats
Places	
30.000 places previstes al mapa	41.528 places tramitades (34.252 amb projecte i finançament aprovat)
Municipis	
412 municipis inclosos en el Mapa	494 municipis han tramitat la creació de places
Oferta existent el 2004	Oferta que s'assolirà amb les places tramitades el 2008
15% d'oferta pública, sobre la població de 0-3 anys	30% d'oferta pública, sobre la població de 0-3 anys
34% d'oferta total (pública i privada) sobre la població de 0-3 anys	47% d'oferta total (pública i privada) sobre la població de 0-3 anys
Distribució per sectors amb les places tramitades	
Tipologia de l'oferta de places <ul style="list-style-type: none"> • 44% pública • 56% privada 	Tipologia de l'oferta de places <ul style="list-style-type: none"> • 64% pública • 36% privada

Al llarg del període 2004-2008 un total de 494 municipis han tramitat la creació de 41.528 noves places, de les quals 34.252 estan en funcionament o tenen aprovat el projecte de creació de l'escola bressol i el seu finançament.

Amb la posada en funcionament de totes les places tramitades s'assolirà una oferta de places públiques per al 30% de la població de 0-3 anys. Això significa que l'oferta pública s'incrementa en un 141% , en referència a l'any 2004.



Resum del seguiment de la creació de les places

	Municipis	Projectes	Places
Sol·licituds de creació tramitades	494	766	41.528
Projecte de centres aprovat	454	654	34.252
Hi consta l'inici de l'expedient de contractació d'obres	378	521	26.793
Hi consta amb obres finalitzades	352	481	24.046
Conveni de creació signat	334	450	22.348



Municipis: places tramitades

Dades globals dels municipis que han tramitat la creació de places: 494 municipis

Places assignades en el mapa: 30.000 (22.500 places assignades a municipis i 7.500 a comarques)

Places tramitades: 41.528

Municipis inclosos en el mapa: 412 (345 n'han fet la tramitació i 67 no l'han fet)

Places assignades en el mapa: 22.500

Places tramitades: 36.024

Municipis no inclosos en el mapa: 149

Places assignades en el mapa: 0

Places tramitades: 5.504

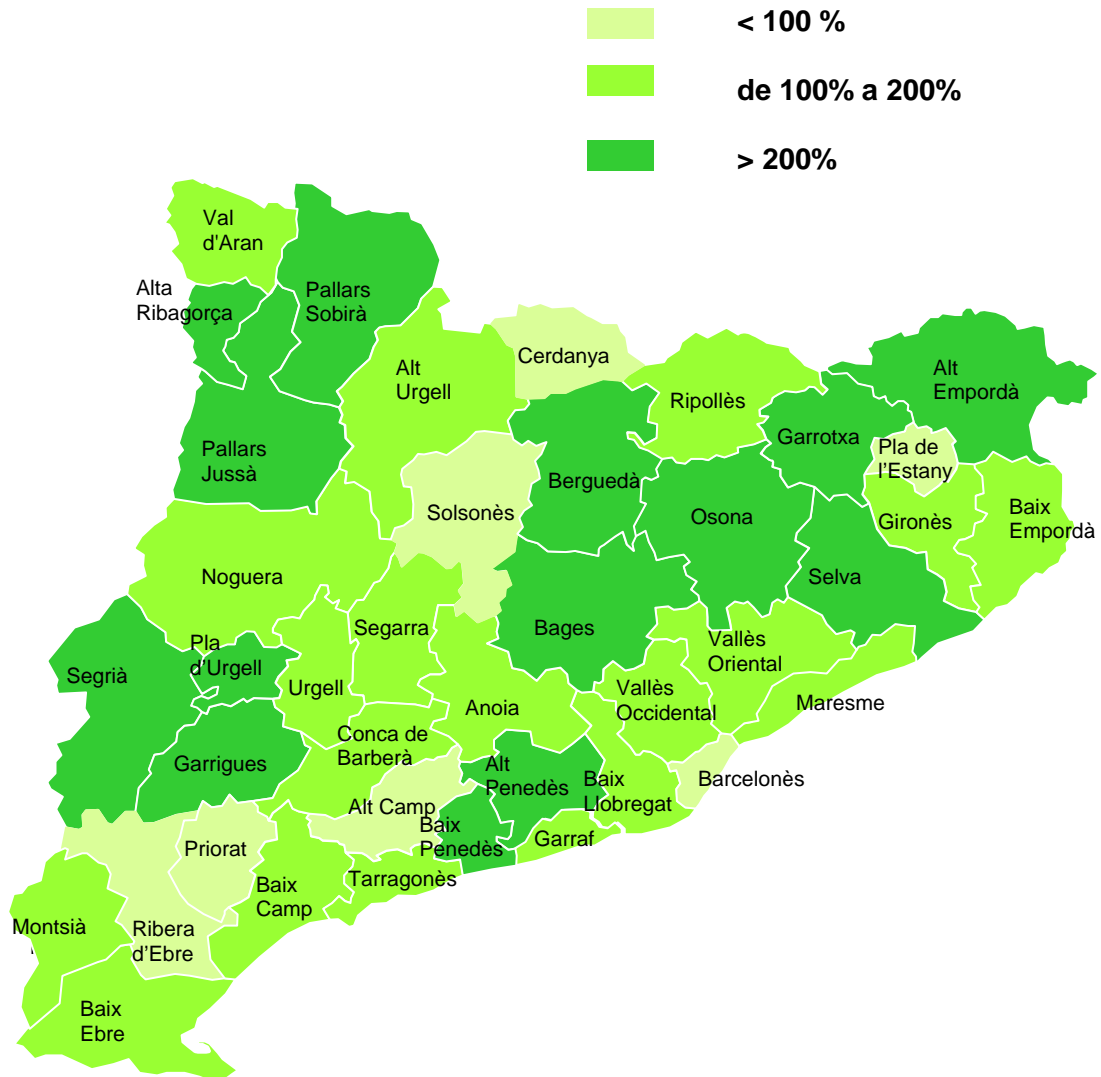
El mapa 2004-2008 assigna la creació de places a 412 municipis. Al final del procés, la resposta municipal ha estat de 494 municipis, 345 dels quals estaven inclosos en el mapa i 149 no hi figuraven.

Ara com ara, hi ha 67 municipis que estaven inclosos en el mapa, però que estan pendents de resposta. En la majoria dels casos es tracta de municipis de poblacions petites que havien de crear un nombre reduït de places i que no han pogut presentar la sol·licitud per a la seva creació. Cal pensar que el model actual dificulta la participació d'aquests municipis perquè no es recull la seva singularitat.



Distribució per comarques de les places tramitades

Percentatge de places tramitades respecte les previstes al mapa de llars d'infants 2004-2008



En la majoria de les comarques les places tramitades superen amb escreix el nombre total de places a crear que estaven previstes al mapa.

Tan sols set comarques s'han quedat lleugerament per sota, ja que alguns dels seus municipis o bé no han sol·licitat crear places noves o bé n'han creat menys de les assignades al municipi o al conjunt de la comarca.



Cal tenir en compte que en el mapa s'havien assignat 22.500 places municipi a municipi; les 7.500 places restants es van distribuir en el conjunt de la comarca amb la finalitat doble de garantir l'oferta a les zones rurals i permetre als ajuntaments que ho volguessin un increment sobre les places assignades.

Comarca	Places Mapa	Places Tramitades	%
Alt Camp	375	519	138%
Alt Empordà	540	1.262	234%
Alt Penedès	405	1.229	303%
Alt Urgell	165	220	133%
Alta Ribagorça	30	95	317%
Anoia	570	1.088	191%
Bages	390	1.314	337%
Baix Camp	1.155	1.710	148%
Baix Ebre	390	719	184%
Baix Empordà	615	1.016	165%
Baix Llobregat	2.910	4.471	154%
Baix Penedès	375	1.300	347%
Barcelonès	5.985	3.060	*51%
Berguedà	105	234	223%
Cerdanya	195	167	86%
Conca de Barberà	135	115	85%
Garraf	660	747	113%
Garrigues	90	291	323%
Garrotxa	195	769	394%
Gironès	750	929	124%
Maresme	1.755	2.707	154%

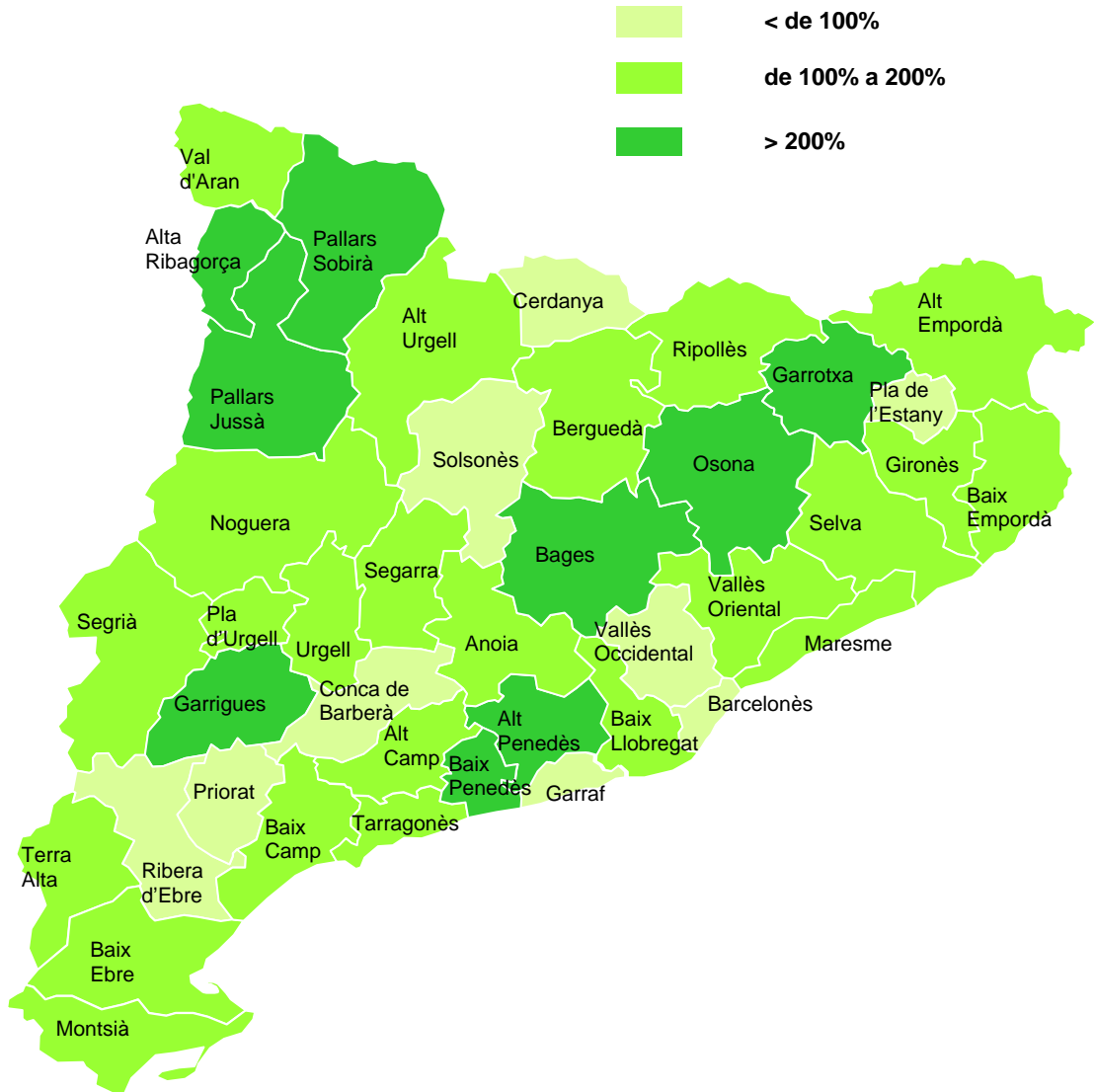
Comarca	Places Mapa	Places Tramitades	%
Montsià	450	471	105%
Noguera	360	397	110%
Osona	780	1.694	217%
Pallars Jussà	75	197	263%
Pallars Sobirà	30	76	253%
Pla d'Urgell	240	579	241%
Pla de l'Estany	435	412	95%
Priorat	90	36	40%
Ribera d'Ebre	165	98	59%
Ripollès	165	215	130%
Segarra	90	153	170%
Segrià	705	1.498	212%
Selva	525	1.138	217%
Solsonès	150	97	65%
Tarragonès	1.230	2.033	165%
Terra Alta	120	151	126%
Urgell	300	449	150%
Val d'Aran	90	128	142%
Vallès Occidental	3.840	4.392	114%
Vallès Oriental	2.370	3.352	141%
TOTAL	30.000	41.528	138%

(*) La Comissió Mixta, formada pel Departament d'Educació i les Entitats Municipalistes, van acordar a l'any 2005 que Barcelona, L'Hospitalet de Llobregat i Badalona comptarien amb un termini més llarg per completar les places de llar d'infants compromeses donades les dificultats per trobar-hi solars



Distribució per comarques de les places creades o amb projecte i finançament aprovat

Percentatge de places creades o amb projecte i finançament aprovat respecte de les places previstes al mapa de llars d'infants 2004-2008





Comarca	Places Mapa	Places projecte aprovat	%
Alt Camp	375	410	109%
Alt Empordà	540	1.063	197%
Alt Penedès	405	1.029	254%
Alt Urgell	165	220	133%
Alta Ribagorça	30	95	317%
Anoia	570	988	173%
Bages	390	1.130	290%
Baix Camp	1.155	1.393	121%
Baix Ebre	390	642	165%
Baix Empordà	615	887	144%
Baix Llobregat	2.910	3.443	118%
Baix Penedès	375	961	256%
Barcelonès	5.985	2.637 *	44%
Berguedà	105	143	136%
Cerdanya	195	168	86%
Conca de Barberà	135	110	81%
Garraf	660	579	88%
Garrigues	90	211	234%
Garrotxa	195	543	278%
Gironès	750	891	119%
Maresme	1.755	2.150	123%

Comarca	Places Mapa	Places projecte aprovat	%
Montsià	450	460	102%
Noguera	360	397	110%
Osona	780	1.635	210%
Pallars Jussà	75	197	263%
Pallars Sobirà	30	76	253%
Pla d'Urgell	240	439	183%
Pla de l'Estany	435	232	53%
Priorat	90	36	40%
Ribera d'Ebre	165	56	34%
Ripollès	165	213	129%
Segarra	90	112	124%
Segrià	705	1.288	183%
Selva	525	952	181%
Solsonès	150	97	65%
Tarragonès	1.230	1.472	120%
Terra Alta	120	151	126%
Urgell	300	382	127%
Val d'Aran	90	98	109%
Vallès Occidental	3.840	3.564	93%
Vallès Oriental	2.370	2.702	114%
TOTAL	30.000	34.252	114%

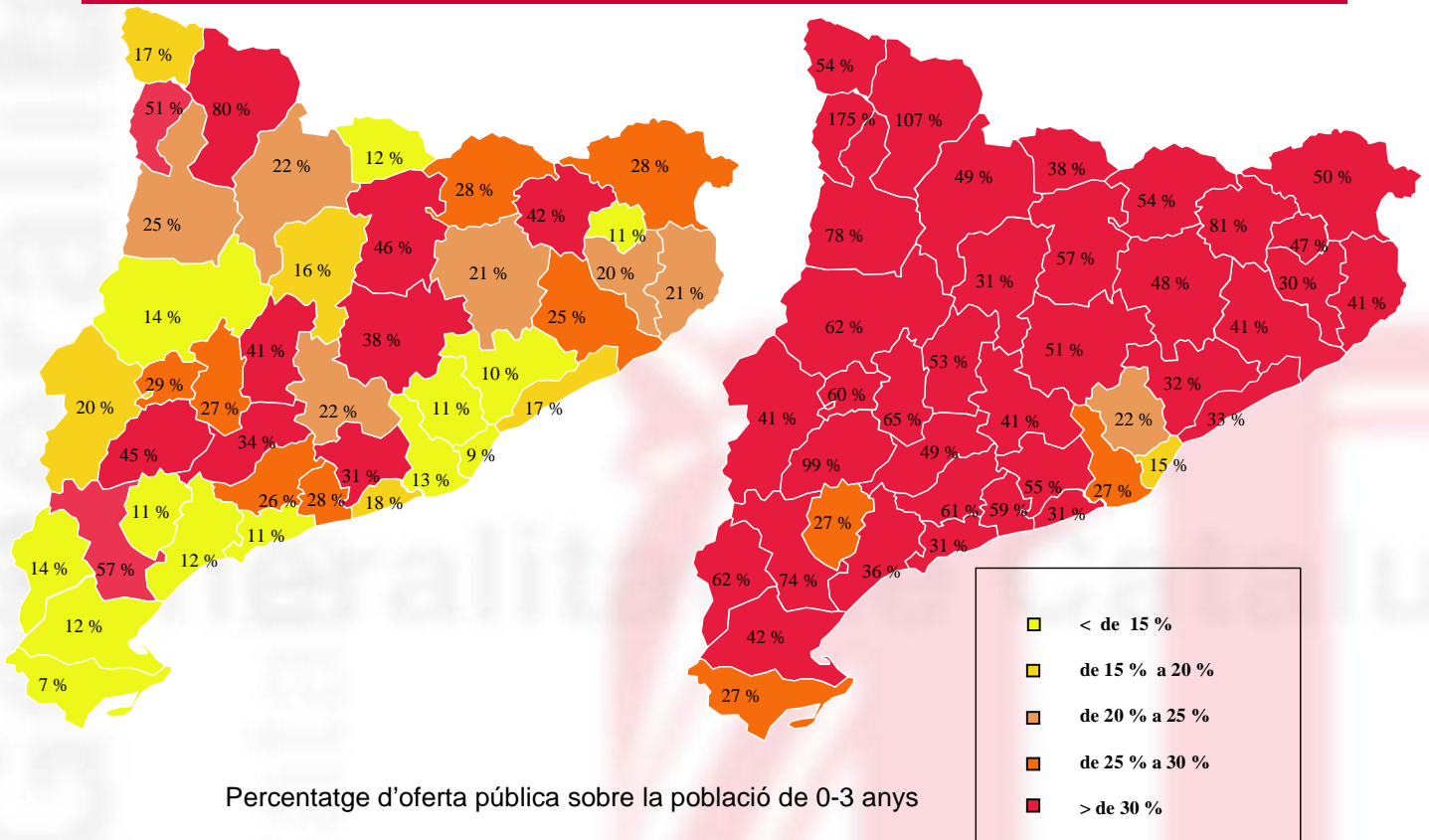
(*) La Comissió mixta, formada per Educació i les entitats municipalistes, van acordar a l'any 2005 que Barcelona, L'Hospitalet de Llobregat i Badalona comptarien amb un termini més llarg per completar les places de llar d'infants compromeses donades les dificultats per trobar-hi solars



Evolució de l'oferta pública

MAPA OFERTA PÚBLICA 2004 (15%)

MAPA OFERTA PÚBLICA 2008 (30%)
oferta que s'assoleix amb les places tramitades



L'any 2004, l'oferta de places públiques per a la població menor de tres anys era del 15%. Amb les places tramitades fins a finals del 2008, aquesta oferta pública arriba al 30%.

L'oferta total (pública i privada) passa del 34% que hi havia l'any 2004 al 47% que s'assoleix amb les places tramitades fins ara.

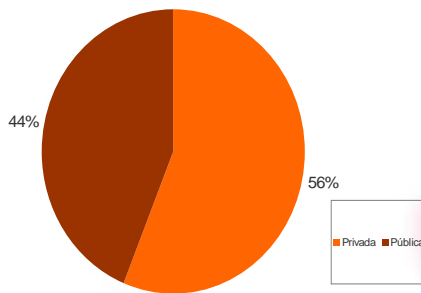
COMARCA	% OFERTA PÚBLICA 04	% OFERTA PÚBLICA 08 Creada o en procés de creació
Alt Camp	26	61
Alt Empordà	28	50
Alt Penedès	31	55
Alt Urgell	22	49
Alta Ribagorça	51	175
Anoia	22	41
Bages	38	51
Baix Camp	12	36
Baix Ebre	12	42
Baix Empordà	21	41
Baix Llobregat	13	27
Baix Penedès	28	59
Barcelonès	9	15
Berguedà	46	57
Cerdanya	12	38
Conca de Barberà	34	49
Garraf	18	31
Garrigues	45	99
Garrotxa	42	81
Gironès	20	30
Maresme	17	33

COMARCA	% OFERTA PÚBLICA 04	% OFERTA PÚBLICA 08 Creada o en procés de creació
Montsià	7	27
Noguera	14	62
Osona	21	48
Pallars Jussà	25	78
Pallars Sobirà	80	107
Pla d'Urgell	29	60
Pla de l'Estany	11	47
Priorat	11	27
Ribera d'Ebre	57	74
Ripollès	28	54
Segarra	41	53
Segrià	20	41
Selva	25	41
Solsonès	16	31
Tarragonès	11	31
Terra Alta	14	62
Urgell	27	65
Val d'Aran	17	54
Vallès Occidental	11	22
Vallès Oriental	10	32
TOTAL	15	30

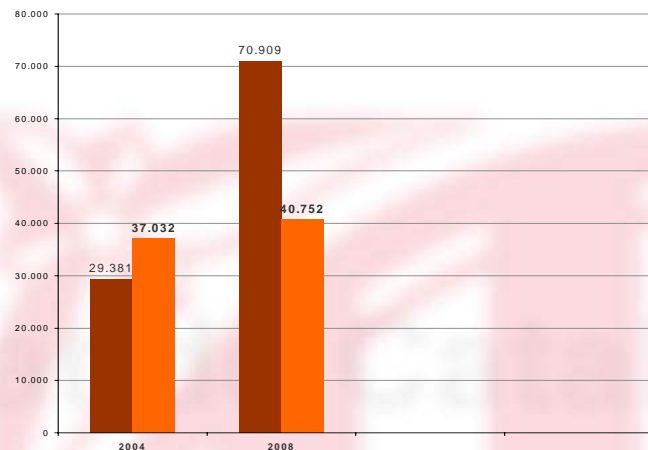
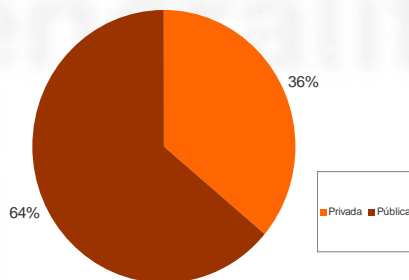


Evolució de l'oferta total de places

Tipologia de l'oferta de places 2004



Tipologia de l'oferta de places 2008



- L'oferta pública augmentarà un 141%, amb les places tramitades pels ajuntaments (2,4 vegades major) .
- L'oferta total s'incrementa en un 68%

El mapa 2004-2008 preveia, per una banda, doblar l'oferta pública de places per a la població de menys de tres anys i, per l'altra, incrementar l'oferta total de places en un 50%. Aquests objectius s'assoleixen amb escreix ja que, amb les places tramitades l'any 2008, l'oferta pública s'incrementarà en un 141% (serà 2,4 vegades més gran) i l'oferta total creixerà en un 68%.

Pel que fa a la tipologia de places quant a la titularitat de la llar, la distribució canvia considerablement. L'any 2004 l'oferta privada superava a la pública, amb les sol·licituds tramitades en data 31 de desembre de 2008: l'oferta pública que s'assoleix significa el 64% del total de l'oferta.



Temes que cal continuar impulsant

Al final del procés 2004-2008 es pot fer una anàlisi de les dificultats principals per a l'assoliment dels objectius previstos.

S'han trobat dificultats en els aspectes següents:

- Municipis de poblacions petites que havien de crear un nombre reduït de places i que no han pogut presentar la sol·licitud per a la seva creació. Cal pensar que el model actual dificulta la participació d'aquests municipis perquè no es recull la seva singularitat.
- Municipis de l'àrea metropolitana, on la dificultat de disposició de solars, fa que sigui complicat fer noves construccions.

Caldria tenir en compte aquests elements de dèficit pels quals no s'hagi aconseguit arribar de manera satisfactòria a algunes zones del territori i caldria tenir-los en compte per analitzar, i trobar una resposta positiva de cara a la creació de noves places de qualitat per a infants de 0 a 3 anys en aquests municipis.